Olipa kerran LAPSI

– TUTKIMUSMATKA LAPSEN MAAILMAAN

Esikoululaiset, alakoulun 1.–3.-luokat

Kuva *Olipa kerran lapsi* -esityksestä. Kuvaaja: Annika Miettinen

Tämä materiaali on suunnattu esikoulujen ja alakoulun 1.– 3.-luokkien opettajille. Materiaalin tehtävät ovat sovellettavissa myös nuoremmille tai vanhemmille. Materiaalia voi hyvin hyödyntää lähiopetuksen lisäksi myös etäopetuksessa!

Materiaalin pohjana on Koillis-Helsingin alueella vuosina 2019– 2021 toimiva **Valokeilassa Koillinen** -hanke. Valokeilassa Koillinen on Helsingin Kaupunginteatterin, Zodiak-Uuden tanssin keskuksen, Pohjois-Helsingin Bändikoulun ja Teatteri Tuikkeen kolmivuotinen taidehanke, jonka tehtävänä on lisätä taide- ja kulttuuritarjontaa Tapulikaupungin, Suutarilan, Siltamäen, Puistolan ja Tapanilan alueella. Hanke on osa Helsingin mallia, joka kuuluu kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaan. Hankkeen keskiössä on vuorovaikutus alueen asukkaiden kanssa. Kaupunkilaiset kutsutaan mukaan myös tekemään taidetta, eikä vain katsomaan, tai kokemaan sitä.

Helsingin Kaupunginteatteri aloitti kolmivuotisen taidetyöskentelynsä alueella valmistamalla lastenteatteriesityksen yhteistyössä Pohjois-Helsingin Bändikoulun kanssa. Alkuvuodesta 2019 taiteilijat toteuttivat Suutarilan ja Tapulikaupungin päiväkodeissa työpajoja, joiden pohjalta syntyi lasten kokemuksiin ja tarinoihin pohjautuva lastenteatteriesitys *Olipa kerran lapsi*.

”

Kun kaikkee ei voi saada, mutta oikeesti ei voi kyl saada kaikkea.

”

Ote lastenteatteriesityksestä Olipa kerran lapsi.

Lapsiryhmä sadun kertojana

Materiaali: *paperi ja kynä*

Keväällä 2019 **Valokeilassa koillinen** -hankkeen tiimoilta kierrettiin Koillis-Helsingin alueen päiväkodeissa saduttamassa lapsia. Fiktiiviset tutkijat keräsivät lasten ajatuksia ja kokemuksia lasten elämästä sekä monenlaista äänimateriaalia.

Lähtekää seuraavaksi kokeilemaan ryhmän yhteistä sadutusta. Aikuinen kirjaa sadun juuri niin kuin lapset sen kertovat ja jakaa kertomisvuorot. Lopuksi aikuinen lukee sadun ääneen. Tehkää muutoksia, jos niille on tarvetta. Jos satu meinaa pysähtyä, voi aikuinen lukea sadun läpi ja kysyä lapselta/lapsilta: *Mitä sitten tapahtui?* Sadun alkusanat voivat olla ”**Olipa kerran lapsi**”.

Minkälainen tarina syntyy?

Sadun visualisointi

Materiaali: *kyniä, värikyniä, vesivärit, paperia*

Piirtäkää syntyneeseen satuun piirustuksia käyttämällä lyijykyniä, kumia, puuvärejä tai vaikkapa vesivärejä. Millainen hahmo sadussa esiintyi? Missä hahmo voisi asua? Oliko sadussa muita hahmoja tai paikkoja? Mitä värejä syntyneessä satumaailmassa voisi olla?

Äänimaiseman kautta satumaailmaan

Tehtävän tekeminen ei vaadi työvälineitä.

Keksikää äänimaisemia oman sadun ympärille. Oliko sadussa joitain paikkoja, joihin voitaisiin äänimaiseman avulla mennä tutustumaan? Laittakaa silmät kiinni ja alkakaa muodostaa hiljalleen tuohon paikkaan sopivia ääniä oman kehon tai suun avulla. Aikuiset voivat tarvittaessa ”käynnistää” tai ”sammuttaa” lasten tuottamia ääniä koskettamalla lasta kevyesti olkapäästä, jolloin yksityiskohdatkin pääsevät paremmin esille. Samaa tehtävää voi kokeilla myös esineiden tai soitinten avulla.

Valokeilassa Koillisen satuhetket

Katsokaa ja kuunnelkaa sadut "Ihmeperhe kakkonen ja satanelonenkymmentä" sekä "Balti ja yö", jotka ovat helsinkiläisten esikouluryhmien keksimiä satuja.

IHMEPERHE KAKKONEN JA SATANELONENKYMMENTÄ:
youtube.com/watch?v=35yE383huDM

BALTI JA YÖ:
https://youtu.be/wGmcCy7saQc

Keskustelkaa sadun jälkeen seuraavista kysymyksistä:

- Kenestä satu kertoi?
- Mitä paikkoja sadussa mainittiin?
- Mikä oli sadun jännittävin kohta?
- Entä mikä oli teidän mielestänne sadun paras kohta?

Tutkimusmatka lapsen maailmaan

Materiaali: *paperia, värikynät, lyijykyniä tai vahaliidut + liitteistä löytyvät kysymykset*

Olipa kerran lapsi -esityksen taustalla olleissa työpajoissa lapset kertoivat elämästään liitteessä 1 olevien kysymysten pohjalta ja saadusta materiaalista koottiin itse esitys.

Tehkää oma tutkimus lasten elämästä. Millaista on olla lapsi? Mistä lapset tykkäävät? Mitä lapset pelkäävät? Pohtikaa yhdessä vastaukset liitteenä olevien kysymysten pohjalta (liite 1). Tykkäävätkö lapset samoista asioista? Keskustelkaa vastauksista ja keksikää tarvittaessa lisää kysymyksiä. Voitte halutessanne myös piirtää vastauksista kuvia: miltä sinun pelkosi näyttää? Miltä näyttää asia, joka tekee sinut iloiseksi?

Piirtäkää seuraavaksi omakuvat käyttäen vahaliituja, puuvärejä tai vaikkapa vesivärejä. Jos teillä on käytössä esimerkiksi rullapaperia, voitte tehdä kuvista myös lapsen kokoiset piirtämällä ensiksi lapsen ääriviivat lapsen maatessa paperin päällä. Lapsi voi itse piirtää ja värittää yksityiskohdat. Halutessanne voitte jakaa teoksia somessa käyttäen tunnistetta #olipakerranlapsi .

Liite 1.

Millaista on olla lapsi?

Tutustukaa toisiinne seuraavien kysymysten pohjalta. Voitte myös valita kysymyksistä teille sopivimmat tai keksiä itse lisää kysymyksiä!

1. MILLÄ SANALLA KUVAAT ITSEÄSI PARHAITEN?
2. MITÄ TEET PÄIVÄN AIKANA?
3. MILLON SINULLA ON VAPAATA AIKAA?
   (aamulla / päivällä / illalla / yöllä / arkena / viikonloppuna)
4. MIKÄ ON LEMPIPAIKKASI?
5. MIKÄ SINUA KIINNOSTAA?
6. MISTÄ ASIOISTA TULET ILOISEKSI?
7. MISTÄ ASIOISTA TULET SURULLISEKSI?
8. MIKÄ SINUA ÄRSYTTÄÄ?
9. MITÄ PELKÄÄT?
10. MISTÄ HAAVEILET?
11. MITÄ HALUAISIT TEHDÄ, MUTTA ET TEE? MIKSI?
12. ONKO JOTAIN MUUTA, JOTA HALUAISIT KERTOA?

HELSINGIN KAUPUNGIN TEATTERI

VALOKEILASSA KOILLINEN

POHJOIS-HELSINGIN BÄNDIKOULU

Helsinki